

امام رضا(ع) با رفتار خود حاکمیت را به نقد کشید/ عدم بهره گیری از ظرفیت زائران رضوی در تعمیق بخشی معارف دینی

آیت الله هادوی تهرانی با اشاره به نوع بهره برداری امام رضا(ع) از فرصتها برای بیان معارف اهل بیت(ع) تصریح کرد.....

آیت الله هادوی تهرانی با اشاره به نوع بهره برداری امام رضا(ع) از فرصتها برای بیان معارف اهل بیت(ع) تصریح کرد: وقتی مناظرات امام رضا(ع) را با ارباب ادیان مختلف می بینیم، نشان دهنده این است که در اسلام یک ظرفیت بسیار بالایی برای گفتگو با ادیان و فرهنگها و جریاناتی که با اسلام کاملاً ناسازگارند، وجود دارد و ما می توانیم با آنها در یک گفتگوی منطقی وارد شویم و بتوانیم حقانیت اسلام را عرضه کنیم.

آیت الله مهدی هادوی تهرانی مدرس عالی حوزه و رئیس مؤسسه رواق حکمت در گفتگو با خبرنگار مهر، در تبیین سیره سیاسی اهل بیت(ع) گفت: در بحث سیره اهل بیت(ع) ما باید به این نکته کلی و کلیدی توجه کنیم که ائمه اطهار(ع) در هر شرایط خاصی که بودند سعی می کردند که به وظیفه اصلی خویش که تبیین تفکر و مبانی صحیح دینی و توسعه باور درست به ارزشهای دینی و اصلاح دیدگاه های ناصحیح نسبت به مفاهیم دینی است، را دنبال کنند و تطبیق عینی مفاهیم دینی را با شرایط خارجی نشان دهند.

رویکرد ائمه اطهار(ع) در حوزه سیاست، توطئه دشمنان اهل بیت(ع) را خنثی کرد

وی در ادامه با اشاره به دوره خاص امامت علی بن موسی الرضا(ع) به سیره سیاسی ایشان اشاره کرد و افزود: امام رضا(ع) اولاً سعی کرد از پذیرش مسئولیت سیاسی و اجتماعی اجتناب کنند چون می دانستند در موقعیتی که قرار دارند، پذیرش چنین مسئولیتی می تواند آفتهای جدی برای رسیدن به اهداف اصلی را در پی داشته باشد. یکی از آفتهای که از ابتدا در میان خاندان اهل بیت(ع) مورد توجه قرار گرفت این بود که دشمنان اهل بیت(ع) سعی کردند اینطور القا کنند که اهل بیت(ع) در پی قدرت شخصی خودشان هستند و اختلاف آنها با حکمان زمان یک اختلاف شخصی بر سر قدرت است در حالیکه اختلاف اهل بیت(ع) با حاکمان اصلاً به این مقوله ارتباطی نداشت و اگر هم آنها به دنبال موقعیت اجتماعی و سیاسی بودند به عنوان یک وظیفه دینی بدان نگاه می کردند و نه خواهش نفسانی.

رئیس مؤسسه رواق حکمت با اشاره به تبلیغات سوء دشمنان اهل بیت(ع) تأکید کرد: تبلیغات دشمنان چنین ذهنیتی را در افکار عموم ایجاد کرده بود که آنها در پی حکومت هستند برای همین بود که وقتی مردم پس از کشته شدن عثمان، به خانه امیرالمؤمنین علی(ع) هجوم بردند و از ایشان خواستند که خلافت را بر عهده بگیرند، ابتدا ایشان نپذیرفتند و برخی با این ابهام مواجه بودند که اگر علی بن ابیطالب(ع) تنها کسی بود که لیاقت حکومت را داشت چرا در ابتدا از پذیرش آن استنکاف کردند؟ نکته اصلی اینجا بود که امام علی(ع) می دانست که تصور مردم این بود که او به دنبال قدرت است و قدرت طلبی شخصی او باعث شده است که به این میدان بیاید و حضرت(ع) برای دفع این توهم، حکومت را نپذیرفت اما پس از اینکه فشار جمعیت و تقاضای مردم بالا رفت، ایشان پذیرفت. در مورد امام رضا(ع) هم حضرت از پذیرش مسئولیتهایی استنکاف داشتند تا مبادا تصور شود خاندان نبوت به دنبال قدرت هستند اما وقتی شرایطی ایجاد شد که امام رضا(ع) مجبور به پذیرش مسئولیت ولیعهدی شد، حضرت(ع) سعی کردند به هر نحوی مخالفت خود را نشان دهند و غیرمستقیم به مردم تفهیم کردند که با رضایت و اختیار چنین مسئولیتی را نپذیرفتند و چون مأمون به گونه ای ظاهر سازی می کرد که این کار را از باب اعتقاد به مقام اهل بیت(ع) انجام می دهد اما امام رضا(ع) با رفتار و گفتار خود این توطئه ا خنثی کردند و آن اقدامی که امام رضا(ع) در مدینه انجام دادند در زیارت جد بزرگوارشان حضرت رسول اکرم(ص) و بعد با خانواده با تأثر و گریه وداع فرمودند، پیامی به دیگران بود تا اجبار و اکراه حضرت از این سفر را بفهمند.

امام رضا(ع) با رفتار خود حاکمیت را به نقد کشید

آیت الله هادوی تهرانی در ادامه یادآور شد: امام رضا(ع) در حین حرکت به سمت مرو نیز، با فرستادن قاصدانی به سوی شیعیان امکان ارتباط را با خویش طراحی کردند و از فرصتهایی که پیش می آمد برای گسترش معارف شیعه بهره می بردند مثل بیان حدیث سلسله الذهب در نیشابور که به زیبایی و روشنی در تاریخ منعکس شده است. حضرت وقتی به مرو رسیدند باز سعی کردند منش حاکم اسلامی را بدون اینکه در گفتار نقد کنند، در رفتار نقد کنند و حضرت حاضر نشدند در قصر زندگی کنند و زندگی در مسجد را انتخاب کردند و در واقع این رفتار حضرت تعنه ای بود به نحوه حکومت و زمامداری که به اسم حکومت اسلامی و جانشینی رسول

الله(ص) برپا شده بود؛ امام رضا(ع) این روش از حکومت و زندگی متکبرانه که به نام خلافت اسلامی در سرزمین های اسلامی باب شده بود را با رفتار خود به نقد کشیدند که البته مأمون متوجه این ضرباتی که بر پیکره حکومتش وارد می شد، بود و همین مسائل منجر به این شد که نهایتاً دست به قتل امام رضا(ع) زد.

عضو مجمع جهانی اهل بیت(ع) با اشاره به نوع بهره برداری امام رضا(ع) از فرصتها برای بیان معارف اهل بیت(ع) تصریح کرد: امام رضا(ع) سعی کردند توانایی های علمی اهل بیت(ع) که برای مردم ناشناخته بود را در فرصتهای مختلف بروز دهند؛ جلساتی که حضرت با عالمان ادیان مختلف داشتند و مناظراتی که مأمون زمینه برپایی آن را فراهم می کرد، با این هدف که حضرت را در تنگنای علمی قرار دهد و به حضرت ضربه وارد کند اما امام رضا(ع) در آن صحنه ها موفق بیرون آمدند و این جلسات مناظره صحنه های ماندگاری شد از دانش اهل بیت(ع) و شاهدهی بر علم الهی آنها شد و ضربه ای بر آن حکومتی بود که خود را مدعی جانشینی پیامبر می خواند اما فاقد دانش و بینشی بود که پیامبر اکرم(ص) برای بشر به ارمغان آورده بود.

لزوم بهره گیری از سیره سیاسی و اجتماعی امام رضا(ع) در شرایط امروز جامعه جهانی

این مدرس عالی حوزه با تأکید بر لزوم بهره گیری از سیره سیاسی و اجتماعی امام رضا(ع) در شرایط امروز جامعه جهانی؛ یادآور شد: مناظراتی که امام رضا(ع) داشتند باید فراتر از جامعه اسلامی دیده شود؛ وقتی مناظرات حضرت را با ارباب ادیان مختلف می بینیم، نشان دهنده این است که در اسلام یک ظرفیت بسیار بالایی برای گفتگو با ادیان و فرهنگها و جریاناتی که با اسلام کاملاً ناسازگارند، وجود دارد و ما می توانیم با آنها در یک گفتگوی منطقی وارد شویم و بتوانیم حقانیت اسلام را عرضه کنیم.

وی تأکید کرد: اینکه یک امام معصوم با عالمان ادیان دیگر - که از نظر علم و از نظر جایگاهی که در عالم واقع دارند با هم قابل مقایسه نیستند- به گفتگو می نشینند این نشان دهنده این است که ما باید از فرصتهایی که برای گفتگو فراهم می شود، استفاده کنیم و ما به عنوان پیروان مکتب اهل بیت(ع) بستر گفتگو را با سایر مذاهب اسلامی و نیز سایر ادیان فراهم کنیم و بتوانیم در یک ارتباط منطقی حقانیت اسلام را بیان کنیم که البته اگر بخواهیم از این گفتگوها موفق بیرون بیاییم از یک سو باید دانش عمیقی نسبت به حقایق دینی داشته باشیم و از سویی باید آن دین و آن عقیده ای را با آن بحث می کنیم بشناسیم که امام رضا(ع) از این دانش به واسطه علم الهی برخوردار بودند.

آیت الله هادوی تهرانی خاطرنشان کرد: اصل ورود به گفتگو به عنوان اصلی پذیرفته شده اسلامی است که از سیره امام رضا(ع) مشخص است اما باید توجه داشته باشیم که این حضور بدون تحقق مقدمات نمی تواند مفید باشد، یعنی با اشراف کامل نسبت به خود مفاهیم اسلامی و نیز موقعیتی که قرار داریم و از سویی شناخت کامل به مسئله ای که می خواهیم مورد نقد قرار دهیم، باید وارد بحث شویم. سیره امام رضا(ع) آئینه این نکته بود که هرچند گفتگو یک امر پذیرفته شده است اما این گفتگو باید با یکسری از معیارها صورت بگیرد.

برای درک معارف اهل بیت(ع) ارادت لفظی کافی نیست

وی بر بهره گیری از ظرفیت عظیم زائران حرم رضوی برای تعمیق بخشی در شناخت آنان نسبت به معارف اهل بیت(ع) تأکید کرد و افزود: آنچه از سیره امام رضا(ع) مبنی بر استفاده از فرصتها اشاره شد، اقتضا می کند که ما از این فرصتها استفاده کنیم. یکی از این فرصتها خود وجود مرقد شریف امام رضا(ع) در ایران است که در طول سال میلیونها نفر به این مکان مقدس سفر می کنند و این فرصتی برای شهر مشهد و مسئولین حرم قدس رضوی است که مسئولان با شناخت دقیق از اقبال مختلف زائران بتوانند زمینه های تعمیق معرفتی و ایمانی آنها را تأمین کنند. مسئولان حرم از زمان ورود تا خروج زائر باید در این راستا برنامه داشته باشند و بعد نحوه رفتار مسئولان داخل حرم نیز می تواند در جهت دهی به فکر و رفتار زائران اهمیت داشته باشد.

این مدرس عالی حوزه تصریح کرد: خود این عشق و علاقه مردم ایران به امام رضا(ع) فرصتی برای رسانه های مختلف است تا به معرفی حضرت در ابعاد گوناگون بپردازند که دهه کرامت، علاوه بر اجرای برنامه های ویژه، فرصتی است که می توان به نحو ژرفتر به بیان معارف دینی پرداخت. البته پتانسیل بسیار قوی در خود شهر مقدس مشهد وجود دارد اما متأسفانه علیرغم وجود مراکز متعدد برای استفاده از این ظرفیت، برای توسعه تفکر اهل بیت(ع) برنامه ای را نمی بینیم هرچند آستانه قدس رضوی تلاشی در این جهت داشته است اما تا رسیدن به مطلوب فاصله داریم و امیدواریم روزی این برنامه ها منتهی به جلسات کارشناسی شود و استفاده بهینه از این فرصتها با توجه به دیدگاههای نخبگان محقق گردد.

آیت الله هادوی تهرانی در پایان تأکید کرد: بزرگترین نعمتی که خداوند برای بشر قرار داده است؛ نعمت هدایت است، بزرگترین نعمت این است که ما بتوانیم راه درست زیستن را بیابیم و اگر این راه را بیابیم اگر زندگی سخت و یا کوتاهی هم داشته باشیم، باز به مطلوب رسیده ایم و بدانیم که ائمه اطهار(ع) زنده هستند و حتی از زمانی که در این عالم خاک می زیستند هم به تعبیری دستشان

بازتر است و با توجه به حیات معنوی آنان به دنبال این باشیم که ما را از نعمت خاص معرفت و هدایت خودشان در زندگی بهره مند کنند و در کنارش تلاش کنیم از آنچه در اختیار ما از منابع و اشخاص نخبه هست خود را محروم نکنیم و اکتفا به دعای لفظی نکنیم چراکه آن کسی واقعا در جستجوی آب است که واقعا تشنه است، "آب کم جو تشنگی آور به دست/ تا بجوشد آبت از بالا و پست". اگر واقعا تشنگی معارف اهل بیت(ع) در ما پیدا شود آنگاه از زمین و آسمان این معارف بر ما فرو می ریزد؛ کسب این معارف زمانی اتفاق می افتد که واقعا بخواهیم و صرفا ادا درآوردن ظاهر تأثیری ندارد و به قول مرحوم آیت الله بهاء الدینی با بازیگری نمی شود در این عالم به جایی رسید باید خود ما واقعیتی داشته باشیم؛ کسی که تشنه است یک گوشه نمی نشیند هی نگاه کند حالا یک کسی به او آب بدهد؛ بلکه بلند می شود و در پی آب می رود. اگر ما واقعا تشنه معارف اهل بیت(ع) باشیم هر کوی و منزل و هر کتاب و هر عالمی که ممکن است ما را یاری کند را می جوییم و در اینجا است که اگر از خدا و ائمه اطهار(ع) یاری بخواهیم، هدایت خواهیم شد و آنجاست که عیدی واقعی را که همان نعمت هدایت است ان شاء الله بدست می آوریم.